

וְלִיתָא דְרָבִי יִנְאי – ולפי ביאור זה בברייתא, הדברים שנאמרו בבית
מדרשו של רבי ינאי אינם להלכה, משום שנדחו מפני דברי התנאים
החולקים עליהם, וְהָכֵא – כאן, בברייתא פָּהָא קְמִיפְלָגִי – בזה
נחלקו התנאים, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזֶר סָבַר שהשיעור כדי לסוך אֶבֶר
קָמֶן דְּגִדּוֹל, והשיעור כדי לסוך אֶבֶר גִּדּוֹל דְּקָמֶן בֶּן יוֹמוֹ, כִּי הָרַדִּי
נִינְהוּ – שוים הם, ואם הוציא כשיעור זה חייב, וְרַבִּי זָתָן סָבַר שאין
שיעורים אלו שוים, ואמנם, אם הוציא כשיעור הנצרך לסוך אֶבֶר
קָמֶן דְּגִדּוֹל, אֵין – אכן חייב, אבל אם הוציא רק כשיעור הנצרך לסוך
אֶבֶר קָמֶן דְּקָמֶן בֶּן יוֹמוֹ, לֹא – אינו חייב.

שואלת הגמרא: מַאי הָיוּ עֲלָה – מה היא ההכרעה בביאור המחלוקת
בברייתא. משיבה הגמרא: תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא בברייתא נוספת, רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזֶר אָמַר, המוציא שָׁמֶן, שיעורו כְּדִי לְסוֹךְ בּוֹ אֶבֶר
קָמֶן שֶׁל קָמֶן בֶּן יוֹמוֹ, ומוכח כמו שאמרה הגמרא בתחילה, שלרבי
שמעון בן אלעזר השיעור הוא כדי לסוך בו אבר קטן של קטן, ולרבי
נתן השיעור הוא כדי לסוך בו אבר קטן של אדם גדול או אבר גדול
של אדם קטן, וממילא, הדברים שנאמרו בבית מדרשו של רבי ינאי
תלויים במחלוקת תנאים זו.

שנינו במשנה: המוציא מִים שיעורו כְּדִי לְשׁוֹף בֶּהֶן אֶת הַקִּילּוֹר –
כשיעור המים שנותנים לתוך הקילור להמיסו. הגמרא תבאר מדוע
חייבים אף בשיעור זה ולא רק בשיעור הראוי לשתיה. מקשה הגמרא:
אִמְרֵי אֲבִי, מִכְּדִי כָּל מִלְתָּא דְשִׁבְיָהּ וְלֹא שִׁבְיָהּ – הרי בכל דבר
שיש לו שימוש שכח שימוש שאינו שכח, אוֹוֹל רִבְּנָן בְּתַר
דְשִׁבְיָהּ לְקוּלָא – הלכו חכמים אחרי השימוש השכח, ואמרו
שהשיעור הנצרך לשימוש זה, הוא השיעור שחייבים על הוצאתו,
ואף אם שיעור זה הוא גדול מהשיעור הנצרך לשימוש השני ויש בזה
קולא. שִׁבְיָהּ וְשִׁבְיָהּ – ובדבר ששני השימושים בו שכחים, אוֹוֹל
רִבְּנָן בְּתַר דְשִׁבְיָהּ לְחֻמְרָא – הלכו חכמים אחרי השימוש השכח
שהשיעור הנצרך לו הוא קטן יותר, והחמירו לחייב בשיעור זה. ולכן,
בֵּין שְׁתֵּיתִי שִׁבְיָהּ וּרְפּוּאָתָא לֹא שִׁבְיָהּ, אוֹוֹל רִבְּנָן בְּתַר
שְׁתֵּיתִי דְשִׁבְיָהּ לְקוּלָא – הלכו חכמים אחרי השיעור הגדול
הנצרך לשתיתו, שהוא כדי מזיגת הכוס, כיון שהוא שימוש שכח,
ואף שיש בזה קולא. בְּחֻלְבָּ בַּהֲמָה שְׁתוּרָה שִׁבְיָהּ
וּרְפּוּאָתָא לֹא שִׁבְיָהּ, אוֹוֹל רִבְּנָן בְּתַר אֲכִילָתוֹ לְקוּלָא – הלכו רבנן
אחרי השיעור הנצרך לאכילתו, שהוא כדי גמיעה, כיון שהוא
שימוש שכח, ואף שיש בזה קולא. וּבְדִבְשָׁא שִׁבְיָהּ וּגַם
רְפּוּאָתָא שִׁבְיָהּ, אוֹוֹל רִבְּנָן בְּתַר רְפּוּאָתָא לְחֻמְרָא – הלכו חכמים
לחומרא אחרי השיעור הנצרך לרפואתו, שהוא השיעור הקטן. אֶלָּא
מִים, מִכְּדִי – הרי שְׁתֵּיתִי שִׁבְיָהּ, וּרְפּוּאָתָא לֹא שִׁבְיָהּ, ואם כן
קשה, מַאי מַטְמָא אוֹוֹל רִבְּנָן בְּתַר רְפּוּאָתָא לְחֻמְרָא – מה הטעם
שהלכו חכמים לחומרא אחרי השיעור הנצרך לרפואה שהוא לשוף
בהם את הקילור, ולא הלכו אחרי השיעור הנצרך לשתיה (רביעית)
שהוא שימוש שכח יותר.

מתרצת הגמרא: אָמַר אֲבִי, כְּגִלְיָא שָׁנו – משנתנו נשנתה בגליל,
שהדרים שם עניים, וחסים על יין וחלב, ולא היו שפים את הקילור
אלא במים ולא ביין וחלב, וממילא, השימוש במים לרפואה גם כן
נחשב שכח, ולכן הלכו רבנן אחרי השיעור הנצרך לרפואה
לחומרא.

רבא מתרץ באופן נוסף: רָבָא אָמַר, אֶפִּילוּ תִּימָא – אפילו אם תאמר
שמשנתנו נשנתה בְּשִׁאֲרָא מִקְוֹמוֹת, לא יקשה מדוע הלכו רבנן במים
אחר השיעור הנצרך לרפואה, וּכְדִשְׁמוּאֵל – ועל פי מה שאמר
שמואל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל, כָּל שְׁקִינִי מִסּוֹ וּמִטְּלִי – כל המשקין
ששפים בהם את הקילור, מרפאים את החולי, אבל מונעים את העין
מלראות עד שאינו רואה כלום, לפי שהם עבים, ונקרשים ונעשים
כמין גלד על העין, לְכַר מִמֵּיָא דְמִסּוֹ וְלֹא מִטְּלִי – חוץ ממים שגם
מרפאים את העין, וגם אינם מונעים את העין מלראות, כיון שהם
נבלעים בעין או מתנגבים מהר.

שנינו במשנה: וְשִׁאֲרָא כָּל הַמִּשְׁקִין, שיעורם כְּרַבִּיעִית. הגמרא מביאה
ברייתא המבארת מהו השיעור שחייבים בהוצאת דם: תָּנוּ רַבְּנָן
בברייתא, המוציא דם וְכָל מִינֵי מִשְׁקִין, שיעורם כְּרַבִּיעִית.
הברייתא מביאה תנאים הסוברים ששיעור מיני דם מסוימים הוא
בפחות מרביעית: רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזֶר אָמַר, יש דם ששיעורו הוא
מה שנצרך כְּדִי לְכַחֵל בְּעֵין אַחַת, שָׁבֶן בּוֹחֲלִין לְכַרְקִית – שהרי
מורחים דם לרפואת ברקית שבעין. מבארת הגמרא: וּמַאי נִינְהוּ –
ומהו דם זה שמשתמשים בו לרפואה זו, דְּמָא דְתַרְנַגּוּלָתָא בְּרָא – דם
של תרנגולת הבר.

רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר, יש דם ששיעורו הוא מה שנצרך כְּדִי
לְכַחֵל בּוֹ עֵין אַחַת, שָׁבֶן בּוֹחֲלִין לְיֶאֱרֹד – שהרי מורחים דם
לרפואה על טיפות של לובן הנולדות בעין. מבארת הגמרא: וּמַאי
נִינְהוּ – ומהו דם זה שמשתמשים בו לרפואה זו, דְּמָא דְכְּרוּשְׁתֵּינָא –
דם של חפרפרת. וְסִימְנִידָא – והסימן לזכור איזה דם מועיל לאיזה
חולי, גִּזָּא לְגִזָּא – הפנימי מועיל לפנימי, כלומר דם החפרפרת שהיא
דרה בתוך הישוב, מועיל ליארוד שהוא שקוע בתוך העין, וּבְרָא
לְבָרָא – והחיצוני מועיל לחיצוני, כלומר דם תרנגולת הבר שהיא
דרה מחוץ לישוב, מועיל לברקית שהיא בולטת על העין.

הגמרא מביאה ברייתא נוספת בענין שיעור החיוב בהוצאת דם: כְּמָה
דְּכָרִים אֲמֹרִים שְׁצִיר שיעור כדי להתחייב בהוצאה לרשות הרבים,
כגון דם תרנגולת הבר שיש בו כדי לכחול עין אחת, כְּמֹצִיא דבר
שלא הצניעו קודם לכן, אֶבֶר כְּמַצְנִיעַ איזה דבר והוציאו, אפילו בְּכָל
שֶׁהוּא חַיִּיב. רַבִּי שְׁמַעוֹן חוֹלֵק וְאָמַר, כְּמָה דְכָרִים אֲמֹרִים שחייבים
על הוצאת דם אף בשיעור מועט, כגון דם תרנגולת הבר שיש בו כדי
לכחול עין אחת, כְּמַצְנִיעַ בשיעור זה ואחר כך הוציאו, אֶבֶר כְּמֹצִיא
– באדם שלא הצניע והוציא, אינו חַיִּיב אֶלָּא כְּרַבִּיעִית. וּמוֹדִים
הַכְּמִים – רבי שמעון בן אלעזר רבן שמעון בן גמליאל, שנתנו שיעור
לדם פחות מרביעית) לְרַבִּי שְׁמַעוֹן הסובר במשנתנו שכל המשקין
שיעורן ברביעית, כְּמֹצִיא שוֹפְכִין לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים, ולא הצניעם
קודם לכן, שְׁשִׁיעוּרֵן כְּרַבִּיעִית, משום שבפחות מכן אינם ראויים
לשימוש.

הגמרא מבארת את הברייתא: אָמַר מַר, כְּמָה דְכָרִים אֲמֹרִים
שְׁצִיר שיעור כדי להתחייב בהוצאה, כְּמֹצִיא סתם דבר, אֶבֶר
כְּמַצְנִיעַ איזה דבר והוציאו, חייב אפילו בְּכָל שֶׁהוּא. מקשה הגמרא:
אֲטוּ מַצְנִיעַ לֹא מֹצִיא הוּא – וכי המצניע אינו מוציא מרשות
לרשות, והרי אינו מתחייב אלא אם כן הוציא, ומלשון התנא שכתב
באופן הראשון 'מצניע' ובאופן השני 'מוצניע' משמע שהמצניע חייב
אף אם לא הוציא.

מתרצת הגמרא: אָמַר אֲבִי, הָכֵא כְּמַאי עֲסָקִינוּ, בְּתַלְמִיד, כגון
שוליא של נגר, שְׁאֲמַר לוֹ רַבּוֹ המלמדו אומנות, לָךְ וּפְנֵה לִי הַמִּקְוֹם
מכלי המלאכה לְסַעוּדָה, וְהִלֵּךְ התלמיד וּפְנֵה לוֹ, והוציא לרשות
הרבים, אם היה זה דְּבַר הַחֲשׁוֹב לְכָל, חַיִּיב עֵילוּיָה – חייב על
הוצאתו אפילו אם לא הצניעו רבו, ואם הוא דְּבַר שֶׁאֵינוֹ חֲשׁוֹב לְכָל,
אֵי אֲצַנְעִיהָ רַבִּיה – אם רבו הצניעו, מִיִּתְּיִב עֵילוּיָה – חייב התלמיד
על הוצאתו, וְאֵי לֹא – ואם לא הצניעו רבו, לֹא מִיִּתְּיִב – אינו חייב
על הוצאתו. וזהו הביאור בברייתא, במה דברים אמורים, שצריכים
שיעורים אלו כדי להתחייב בהוצאה, במוציא, כלומר, בדבר שכל
חשיבותו הינה רק מחמת המוציא. אבל במצניע, כלומר, בדבר
שחשיבותו הינה מחמת שיש אדם שהצניע דבר זה, חייב כל אדם
המוציאו אפילו בכל שהוא.

הגמרא ממשיכה לבאר את הברייתא: אָמַר מַר, מוֹדִים הַכְּמִים לְרַבִּי
שְׁמַעוֹן כְּמֹצִיא שוֹפְכִין לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים, שְׁשִׁיעוּרֵן כְּרַבִּיעִית. מקשה
הגמרא: שוֹפְכִין לְמַאי חָזוּ – למה הם ראויים. מתרצת הגמרא: אָמַר
רַבִּי יְרֵמְיָה, ראויים הם לְגַבֵּל בֶּהֶן אֶת הַפִּיטָא.

מקשה הגמרא: וְהִתְנִיָּא בברייתא, המוציא מִים, שיעורו כְּדִי לְעִשּׂוֹת
בֶּהֶן פִּי כּוֹר – לטתום את הנקב (שבתנור הצורפים) שנותנים בו את

המשך ביאור למס' שבת ליום חמישי עמ' א

1 המפוח, כדי שיכנס בו המפוח בדוחק, ושיעור מועט הוא, וכיון שטיט
2 בשיעור זה חשוב לחייב על הוצאתו, אם כן, שופכין בשיעור הראוי
3 לגבל טיט בשיעור זה, גם הם חשובים לחייב על הוצאתם, ומדוע
4 שנינו ששיעורם ברביעית. מתרצת הגמרא: **לֹא קָשָׁיָא, הָא –** זה
5 ששנינו שהמוציא טיט שיעורו כדי לעשות פי כור, מדובר בטיט
6 **דְּמִינָבֵל** – שכבר מגובל ומוכן לשימוש, וכיון שמוכן הוא ויש בו כדי
7 לסתום פי כור הרי הוא חשוב, **וְהָא –** זה ששנינו שהמוציא שופכין
8 שיעורם ברביעית, מדובר בשופכין **דְּלֹא מִינָבֵל** – שעדיין אינם
9 מגובלים בטיט, וצריך לטרוח כדי להכינו, ולכן אינו חייב בשיעור
10 הראוי לגבל טיט כדי לסתום פי כור, **לְפִי שֶׁאֵין אָדָם מוֹרֵחַ לְגַבֵּל טִיט**
11 **בכמות קטנה כדי לַעֲשׂוֹת פִּי כוֹר**, שהוא שיעור מועט מאוד, ואם
12 צריך טיט כדי לסתום פי כור, מגבל טיט בכמות גדולה יותר משיעור

מלא פי כור, ואת שאר הטיט הוא נוטל לשימושים אחרים.

משנה

13 משנה זו ממשיכה לבאר את השיעורים שחייבים על הוצאה מרשות
14 לרשות בשבת: **הַמוֹצִיא חֶבֶל, שִׁיעוּרוֹ פֶּדִי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ אוֹזֵן לְקוֹפֶה**
15 **–** ידית אחיזה לסל. **הַמוֹצִיא גָּמִי –** גומא, והוא מין קנה רך, שיעורו
16 **פֶּדִי לַעֲשׂוֹת תֵּלָאִי לְנֶפֶח וְלִכְבָּרָה –** מתלה לתלותן בו. **רַבִּי יְהוּדָה**
17 **אוֹמֵר, שִׁיעוּרוֹ הוּא פֶּדִי לִיטוֹל מִפָּנּוּ מִדַּת מְנַעַל לְקַטָּן –** למדוד עמו
18 רגלו של קטן ולהראות לאומן שיעשה נעל במדה זו. **הַמוֹצִיא נִיִּיר,**
19 **שִׁיעוּרוֹ פֶּדִי לְכַתוֹב עָלָיו קָשֶׁר מוֹכָסִין –** מי שראש הנהר מחל לו
20 את המכס, מקבל ממנו שטר ובו שתי אותיות, כדי להראות למוכס
21 העומד ליד הנהר שאינו צריך לשלם עוד. **וְהַמוֹצִיא קָשֶׁר מוֹכָסִין –**

מתרצת הגמרא: **אָמַר רַב שְׁשֵׁת, מָא** – מה כוונת הברייתא במה
שאמרה שהשיעור הוא כדי כתיבת שתי אותיות, שתי אותיות של
קֶשֶׁר מוֹכְסִין, שהם אותיות גדולות.
הגמרא מתרצת באופן נוסף: **רַבָּא אָמַר**, כוונת הברייתא היא שיש
בנייר כדי כתיבת שתי אותיות דִּידֵן – שלנו, וזאת אֶחָיָה – ומקום
חלק כדי לאחוז בו, דְּהֵינּוּ – שזוהו שיעור השוה לקֶשֶׁר מוֹכְסִין,
שהמוכסים אינם משאירים מקום חלק לאחוז בו, כיון שהמקבלו
מראש הנהר אוהזו בכף ידו כשהוא פתוח ופשוט וכך הוא מראהו
למוכס.
מקשה הגמרא על תירוצו של רבא: מִיתֵיב – הקשו בני הישיבה על
דברי רבא, שנינו בברייתא, הַמוֹצִיא נִייר מְחוּק, שאינו ראוי
לכתיבה, וְשֹׁמֵר – או שטר הלואה פְּרוּעַ, שגם הוא אינו ראוי
לכתיבה, אִם יֵשׁ בְּלוֹזֵן שְׁלוֹ – במקום החלק שלא נכתב בו, בְּדִי
לְכַתּוּב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, או שיש בנייר פולו בְּדִי לְכַתּוּב עַל פִּי
צְלוּחִית קְמָנָה שֶׁל פְּלִיטוֹן – שמן אפרסמון, חֵיִיב, וְאִם לֹא, פְּטוּר.
בְּשִׁלְמָא לְרַב שְׁשֵׁת דְּאָמַר מָא – מהי כוונת הברייתא לעיל במה
שאמרה שהשיעור של נייר חלק הוא כדי כתיבת שתי אותיות, שתי
אותיות של קֶשֶׁר מוֹכְסִין, שְׁפִיר – מובן הדבר, משום שכך יש ליישב
גם ברייתא זו, שאם יש במקום החלק שיעור כתיבת שתי אותיות של
קשר מוכסים חייב. אֵלָּא לְרַבָּא דְּאָמַר שְׁכוּנַת הַבְּרִייתָא לְעִיל הוּא,
לשתי אותיות דִּידֵן – שלנו וזאת אֶחָיָה – ומקום חלק לאחוז בו,
דְּהֵינּוּ – שזוהו שיעור השוה לקֶשֶׁר מוֹכְסִין, קשה, שהרי הָבָא – כאן,
בנייר מחוק ובשטר פרוע שיש במקום החלק שלהם שיעור הראוי
לכתיבת שתי אותיות, בֵּית אֶחָיָה לֹא צָרִיךְ – לא צריך מקום לאחוז
בנייר, שהרי יכול לאחוז בנייר במקום המחוק, ובשטר, במקום כתב
השטר. קִשְׁיָא – אכן קשה הדבר.
הגמרא מביאה מחלוקת תנאים בענין הוצאת קשר מוכסים: תִּנּוּ רַבִּנָּן
בברייתא, הַמוֹצִיא קֶשֶׁר מוֹכְסִין, עַד שְׁלֹא הִרְאָהוּ לְמוֹכֵם – אם
הוציאו קודם שהראהו למוכס העומד ליד הנהר, חֵיִיב על הוצאתו,
אבל אם הוציאו מִשְׁהִרְאָהוּ לְמוֹכֵם, פְּטוּר על הוצאתו, שמעתה
אינו ראוי לבלום. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אָף אם הוציאו מִשְׁהִרְאָהוּ
לְמוֹכֵם חֵיִיב, מִפְּנֵי שְׁעָדִין הוּא צָרִיךְ לוֹ.
שואלת הגמרא: מָא בְּיִנְיָהוּ – במה נחלקו, ומדוע אמר רבי יהודה
שהוא צריך לו אפילו לאחר שהראהו למוכס. משיבה הגמרא: אָמַר
אֲבִי, אֵיכָא בְּיִנְיָהוּ דְּרִימִי מוֹכְסָא – המחלוקת שביניהם היא האם
דרכן של בני אדם לשמור את הקשר של מוכסים כדי להראותו
לרצים של המכס, שרצים אחרי העוברים בנהר ומעלילים עליהם
שלא נתנו מכס, רבי יהודה סובר, שדרכן של בני אדם לשמור את
השטר להראותו לרצים אלו, כדי שלא יהיו צריכים לטרוח ולחזור
למוכס שיכיר בהם אם פרעו את המכס. ותנא קמא סובר, שאין דרכן
של בני אדם לשמור את השטר לצורך זה, שהוא דבר שאינו שכיח,
הם אם יודמן שיעלילו עליהם הרצים שלא פרעו את המכס, יכולים
אף להיפטר מהם על ידי שיחזרו למוכס שיכיר בהם שפרעו את
המכס.
הגמרא מבארת את מחלוקתם באופן נוסף: **רַבָּא אָמַר, מוֹכֵם גְּדוֹל**
וּמוֹכֵם קָטָן אֵיכָא בְּיִנְיָהוּ – המחלוקת שביניהם היא במקום שיש
מוכס גדול ומוכס קטן, והיינו, שפעמים שיש מוכס גדול שממנה
תחתיו מוכס קטן, מפני שאינו רוצה לטרוח ולעמוד על הגשר שעל
הנהר כל היום, וזה שיש לו שטר מראש הנהר שאינו צריך לשלם
המכס מראהו למוכס הגדול בביתו, ורבי יהודה סובר שדרכו לשמור
את השטר כדי להראותו גם למוכס הקטן שלא ימנע אותו מלעבור,
אך תנא קמא סובר, שאינו שומר את השטר, מפני שהגדול מוסר לו
סימנים שיאמר לקטן ויניחנה לעבור.
אופן נוסף: **רַב אֲשִׁי אָמַר, הֵד מוֹכֵם אֵיכָא בְּיִנְיָהוּ** – המחלוקת
שביניהם היא אף במקום שיש מוכס אחד, ואינו צריך את השטר
להראותו לרצים או למוכס קטן, ומכל מקום סובר רבי יהודה שדרכו

שטר שיש בו חותם זה, חֵיִיב.
המוציא נִייר מְחוּק שאינו ראוי לכתיבה, שיעורו בְּדִי לְכַתּוּב ולכסות
עַל פִּי צְלוּחִית קְמָנָה שֶׁל פְּלִיטוֹן – שמן אפרסמון. המוציא עור
בהמה שאינו מעובד כל צרכו ואינו ראוי לכתיבה, שיעורו בְּדִי
לְעִשּׂוֹת מִמֶּנּוּ תֵּיק לְקָמִיעַ, (דיוכוסטמוס בְּדִי לְכַתּוּב מוֹזוּה).
המוציא קָלָה, שיעורו בְּדִי לְכַתּוּב עָלָיו פְּרָשָׁה קְמָנָה שְׁבִתְפִילִין,
שְׁהִיא פִּרְשַׁת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דברים ו' ד-ט). המוציא דִּי, שיעורו בְּדִי
לְכַתּוּב בו שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. המוציא בְּחוּל – צבע לעין, שיעורו בְּדִי
לְכַתּוּב בו עֵין אֶחָת. המוציא דְּבִק, שיעורו בְּדִי לִיתֵן בְּרֹאשׁ הַשְּׂפָשָׁף
– נטר קטן. המוציא זָפֵת וְנִפְלִיית, שיעורם בְּדִי לְעִשּׂוֹת נֶקֶב – לסתום
כלי שנותנים בו כסף חי. המוציא שְׁעוּה, שיעורה בְּדִי לִיתֵן עַל פִּי
נֶקֶב קָמָן – לסתום נקב קטן שבחבית של יין. המוציא תְּרָסִית – לבינה
כתושה, שיעורו בְּדִי לְעִשּׂוֹת פִּי בּוֹר שֶׁל צוּרְפִי זָהָב – למלא את
הנקב שבתנור של צורפי זהב שבו נותנים את המפוח, כדי שיכנס בו
המפוח בדוחק. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שיעורו בְּדִי לְעִשּׂוֹת פִּיטְפוּט – כן
שעליו מושבים את הכור של הצורפים. המוציא סוּבִין, שיעורו בְּדִי
לִיתֵן עַל פִּי בּוֹר שֶׁל צוּרְפִי זָהָב, שבמקום שאין פחמים, מבעירים
את האש בכור על ידי סובין. המוציא סִיד, שיעורו בְּדִי לְסוֹד את
הקְמָנָה שְׁבִתְפִילִין, על מנת להשיר שער. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, שיעורו
בְּדִי לְעִשּׂוֹת בְּלָבָל – לסוד את הרכות כדי להשכיב את השיער. רַבִּי
נַחֲמִיָּה אָמַר, שיעורו בְּדִי לְסוֹד אֶנְדְּפִי.

נמרא

שנינו במשנה: המוציא חבל שיעורו כדי לעשות ידית לאחוז בסל,
ואילו המוציא גמי שיעורו כדי לעשות מתלה לנפה וכברה, ושיעור
זה הוא פחות מהשיעור הראוי לעשות ידית לסל. הגמרא תבאר
מדוע אין חייבים על הוצאת חבל בשיעור הראוי לעשות בו מתלה.
שואלת הגמרא: המוציא חָבֵל נָמִי לִיחֵיִב – גם יתחייב בשיעור מועט
שיש בו בְּדִי לְעִשּׂוֹת תֵּלָא לְנִפְה וְלִכְבְּרָה, שהרי ראוי הוא לעשות
ממנו מתלה. משיבה הגמרא: בֵּינָן דְּתַרְיִק בְּמָנָא – שהחבל, מתוך
קשיותו, עושה חריצים בכלי, לֹא עֲבָדִי אִינְשִׁי – אין בני אדם עושים
ממנו מתלה לנפה וכברה.
הגמרא מבארת את שיעור ההוצאה של דברים נוספים: תִּנּוּ רַבִּנָּן
בברייתא, המוציא הוּצִין – עלים של לולבי דקל, שיעורם בְּדִי
לְעִשּׂוֹת אוֹזֵן – ידית לֶסֶל בְּפִיפָה מְצִרִית – סל העשוי מנצרים
הגדלים סביב הדקל. המוציא סִיב – כמין חוט הגדל ונכרך סביב
הדקל, אַחֲרִים אוֹמְרִים, שיעורו בְּדִי לִיתֵן עַל פִּי מִשְׁפָּה קָמָן לְסַנֵּן
בו אֶת הַיֵּין. המוציא רֶכֶב – שומן או שמן, שיעורו בְּדִי לְסוֹד תַּחַת
אֶסְפָּגִין קְמָנָה – עוגה קטנה, וְכִמָּה שְׁעִיעוּרָה של איספגין קטנה זו,
בְּסָלַע.

מקשה הגמרא: וְהֵתִנִּיא בברייתא אחרת, ששיעור האיספגין הוא
בְּגִרְוֹנֶרֶת. מתרצת הגמרא: אִידִי וְאִידִי – זה וזה, דהיינו כסלע
וכגרורגרת, הֵד שְׁעִיעוּרָה הוּא – הם אותו השיעור.
הגמרא מביאה את המשך הברייתא הראשונה: המוציא מוֹכֵן – דבר
רך, שיעורו בְּדִי לְעִשּׂוֹת בְּדוּר קְמָנָה, וְכִמָּה שְׁעִיעוּרָה של הכדור,
בְּאִגְזוֹ.

שנינו במשנה: המוציא נִייר, שיעורו בְּדִי לְכַתּוּב עָלָיו קֶשֶׁר מוֹכְסִין.
הגמרא מבארת מהו שיעור זה: תִּנּוּ בברייתא, בְּמָה הוּא קֶשֶׁר
מוֹכְסִין, שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת (שֶׁל קֶשֶׁר מוֹכְסִין).
הגמרא מקשה סתירה: וְרִמְיָנָהוּ – ואקשה סתירה ממה ששנינו,
הַמוֹצִיא נִייר חֶלֶק – שלא נכתב בו מעולם, אִם יֵשׁ בוֹ בְּדִי לְכַתּוּב
עָלָיו שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, חֵיִיב, וְאִם לֹא, פְּטוּר, ומשמע שהשיעור הוא
כדי כתיבת שתי אותיות שלנו, ולא כמו שמשמע בברייתא הקודמת
שהשיעור הוא כדי לכתוב שתי אותיות של מוכסים שהן גדולות
יותר.

1 לשמור את השטר מִפְּנֵי שְׁצָרִיךְ לוֹ לְהִרְאוֹת לְמוֹכֶם שְׁנֵי – למוכס
 2 שבגשר אחר, ולא כדי להיפטר מהמכס, אלא דְּאָמַר לֵיהּ, למוכס
 3 השני, חָזִי נִבְרָא דְּמוֹכֶם אֲנָא – ראה שאדם נאמן אני, ואיני מברח
 4 את המכס, כדי שלא יעליל עליו לאחר זמן שהוא מברח את המכס.
 5 הגמרא מביאה מחלוקת תנאים בענין המוציא שטר חוב: תָּנּוּ רַבִּנָּן
 6 בברייתא, הַמוֹצִיא שְׁטֵר חוֹב מֵרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת בִּשְׁבֹּת, אִם הוּצִיאוּ עַד
 7 שְׁלֹא פָּרְעוּ, חַיִּיב עַל הוּצָאתוֹ. אֲבָל אִם הוּצִיאוּ מִשְׁפָּרְעוֹ, פָּטוּר עַל
 8 הוּצָאתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֵף אִם הוּצִיאוּ מִשְׁפָּרְעוֹ חַיִּיב, מִפְּנֵי
 9 שְׁעָדִיין צָרִיךְ לוֹ.
 10 שואלת הגמרא: מָאי בִּינְיָהּ – במה נחלקו, ומדוע אמר רבי יהודה
 11 שהוא צריך לו אפילו אחר שפרעו. משיבה הגמרא: אָמַר רַב יוֹסֵף,
 12 אָסוּר לְשִׁהוֹת שְׁטֵר פְּרוּעַ אִיכָּא בִּינְיָהּ – רבנן ורבי יהודה נחלקו
 13 אם אסור למלוה לעכב בידו שטר חוב שפרעו הלואה, וברייתא זו
 14 מדברת במלוה שהוציא שטר חוב פרוע מרשות לרשות, רַבִּנָּן סָבְרִי,
 15 שְׁאִסוּר לְמַלּוּה לְשִׁהוֹת שְׁטֵר פְּרוּעַ בִּידוֹ, שִׁישׁ לְחוּשׁ שְׁמָא יִשְׁכַּח
 16 שִׁנְפָּרַע הַחוּב, וִיחֻזּוּר וִיגְבַהּ בּוֹ, וְכִיּוֹן שֶׁאִסוּר לְקִיּוּמוֹ, אִינוּ חֹשֶׁב וְאִין
 17 חַיִּיבִים עַל הוּצָאתוֹ. וְרַבִּי יְהוּדָה סָבְרַת מוֹתֵר לְמַלּוּה לְשִׁהוֹת שְׁטֵר

18 פְּרוּעַ בִּידוֹ, וִיכּוֹל הוּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כְּדִי לְכַסּוֹת אֶת צְלוּחִיתוֹ, וּלְפִיכָךְ
 19 אִם הוּצִיאוּ הַמַּלּוּה, חַיִּיב.
 20 אופן נוסף בביאור מחלוקתם: אֲפֵי אָמַר, דְּכּוּלֵּי עֲלָמָא – לדברי
 21 הכול אָסוּר לְמַלּוּה לְשִׁהוֹת שְׁטֵר פְּרוּעַ בִּידוֹ, וְהָכֵא מְמוּדָה בְּשִׁטְר
 22 שְׁפָתָבוּ שְׁצָרִיךְ לְקִיּוּמוֹ קְמִיפְלָגִי – וכאן נחלקו תנא קמא ורבי יהודה
 23 באופן שהלואה מודה ששטר זה אינו מזויף אלא שטוען שפרעו, האם
 24 צריך הלואה לקיימו ולהודות שאינו פרוע כדי לגבות בו, וברייתא זו
 25 מדברת במלוה שהוציא שטר חוב שאינו מקויים מרשות לרשות.
 26 תָּנָא קַמָּא סָבְרַת, שְׁגַם אִם הִלּוּה מוֹדָה בְּשִׁטְר שְׁפָתָבוּ, צָרִיךְ הוּא
 27 לְקִיּוּמוֹ וּלְהוֹדוֹת שֶׁאִינוּ פְּרוּעַ, וְכִיּוֹן שֶׁהִלּוּה טוֹעֵן שֶׁהִשְׁטֵר פְּרוּעַ אִין
 28 הַמַּלּוּה יִכּוֹל לְגַבּוֹת בּוֹ, וְאִינוּ רְאוּי לְכֻלּוֹם, וְלִכֵּן אִין חַיִּיבִים עַל
 29 הוּצָאתוֹ. וְרַבִּי יְהוּדָה סָבְרַת, מוֹדָה בְּשִׁטְר שְׁפָתָבוּ אִין צָרִיךְ לְקִיּוּמוֹ,
 30 שְׁכִיּוֹן שֶׁהוּדָה שֶׁאִינוּ מְזוּיֵף, הִרִי זֶה כְּאִילוֹ נִתְקִיִּים הִשְׁטֵר עַל יְדֵי
 31 הַעֲדִידִים הַחֲתוּמִים בּוֹ, וְשׁוּב אִינוּ נֹאמֵן לֹמַר פְּרוּעַ הוּא, וְאִפְשָׁר לְגַבּוֹת
 32 עִמּוֹ הַחוּב, וְלִכֵּן אִם הוּצִיאוּ הַמַּלּוּה חַיִּיב. וְמָאי – וּמָה כּוּוֹנֵת הַבְּרִייתָא
 33 שֶׁאִמְרָה שֶׁאִם הוּצִיאוּ עַד שְׁלֹא פָּרְעוּ חַיִּיב, וּמִשְׁפָּרְעוֹ פָּטוּר.
 34 הַכּוּוֹנָה הִיא, עַד שֶׁיֹּאמֶר הַלּוֹה פָּרַעְתִּי וְלֹא פָּרַעְתִּי, הִינּוּ, שֶׁאִם